Nevelési értekezletek az általános iskolákban

Az általános iskolákban áprilisban tartják a nevelési értekezleteket. E tanácskozásokon a hazafiságról, a nemzeti tudatról, az identitásról és az ezekkel kapcsolatos nevelési feladatokról, valamint az iskolai fegyelemről esik majd szó.

*

Az iskolai oktató-nevelő munkának legszervezettebb tere a tanítási óra, így a hazafiság, a nemzettudat, az identitás formálásában is ennek van döntő szerepe. A tanórai nevelés hatását jelentősen növelhetik a tanórán kívüli tevékenységi formák és alkalmak is, közülük az üzemi és a társadalmi munka, a szakköri és klubfoglalkozások, a mozgalmi rendezvények, a közös osztálykirándulások.

A hazafiság tudatos átélését a tantárgyak, tantárgycsoportok természetüknél fogva eltérő módon és hatással szolgálják. A társadalom- és embertudományok (magyar nyelv és irodalom, történelem, filozófia) e tekintetben előnyös helyzetben vannak, noha a természettudományok mindegyike, valamint az összes többi iskolai foglalkozás is magában rejti az ilyen nevelési lehetőségeket. A pedagógusoknak sokoldalúan együtt kell működniük a tanórai és tanórán kívüli oktató-nevelő munkában ahhoz, hogy a hazafiságra, a nemzeti identitásra nevelés eredményes legyen. Nem hagyhatják figyelmen kívül a társadalom, benne a kisebb és nagyobb közösségek sokrétű hatását sem.

Az iskolai fegyelem része kell, hogy legyen az intézményben az oktató-nevelő munkának. Az értekezleteken tisztázni szükséges, melyek a fegyelem megítélésére a legalkalmasabb mutatók, paraméterek.

A tantestületekben alapvető kérdések ezek, amelyek meghatározzák a tanárok egymáshoz és a gyermekekhez való kapcsolatának tartalmát, s ebben megmutatkozik világnézetük, politikai meggyőződésük, tükröződik a világról, benne az emberről, s a gyerekekről kialakított ítéletük. Olyan kérdések ezek, amelyek meghatározzák a diákok nevelését, s utalnak a pedagógusok munkájára, megnyilvánulásaira is.

Vizsgázik a magyar „gyógyhatású ragtapasz"

Rövidesen állatokon próbálják ki az első magyar, bőrfelületen keresztül ható gyógyszerkészítményt, az úgynevezett transdermális tapaszt. A fejlett ipari országokban is csak egy-két éve alkalmazott új gyógyászati eszközt teljes egészében saját erőből, hazai laboratóriumi kísérletekkel fejlesztették ki.

A transdermális tapasz — amely néhány éve nagy siker a nemzetközi gyógyszerpiacon — több rétegből áll: tapadófelületből, hatóanyagadagoló és -tároló rétegből, valamint védőburkolatokból. Bőrfelületre erősítve — a kezelés céljától függően — akár egy hétig is hordható — mosakodás közben sem esik le —, és ezalatt a bőrön keresztül előre meghatározott adagokban, folyamatosan juttatja a szervezetbe a kívánt gyógyszert.

A szakemberek nagy jövőt jósolnak a transdermális tapasznak, amely számos gyógykezelési probléma egyidejű megoldására alkalmas. A hatóanyagok időben elnyújtott adagolásával már az ötvenes évek óta folynak világszerte kísérletek, ezzel az eljárással ugyanis kiküszöbölhető a hirtelen (egyszeri) felszívódás káros mellekhatása. Emellett lehetővé válik a gyógyszer riktább szedése, ami főleg hosszan tartó kezelésnél lényeges szempont. Fontos az is, hogy az egyenletes felszívódás révén a gyógyszer gazdaságosabban hasznosul a szervezetben. Az elnyújtott hatást először a szájon át szedett gyógyszereknél próbálták elérni, azonban hamaorsan kitűntek az ilyen típusú gyógyszerek hátrányai is. A gyomorban oldódó készítmények tényleges hasznosulása ugyanis nagymértékben függ a befogadó ember gyomor- és bélrendszerének fiziológiai állapotától, valamint az illető táplálkozási szokásaitól. Gondot jelent az is, hogy ezen az úton a gyógyszer a májon át kerül a szervezetbe, amely azonban — mint az emberi szervezet „tisztító berendezése" — a hatóanyag nagy részét, nemegyszer 90 százalékát is elbontja. Ezért számít lényeges újításnak a hozzávetőleg tíz éve kikísérletezett transdermális adagolási módszer, amely a gyomor megkerülésével juttatja a hatóanyagot a szervezetbe úgy, hogy a tapaszban levő adagolóréteggel biztosítják az egyenletes felszívódást is.

Transdermális tapaszt ma még csak néhány betegség esetében alkalmaznak. Először az Egyesült Államokban forgalmaztak ilyet tengeribetegség ellen, majd a szívpanaszok megszűnését szolgáló nitroglicerin szervezetbe juttatására alakították ki egy, ma még csak „24 órás" tapaszt. A magyar tapasz most vizsgázik.

Zenei naptár

Kamarazene-bravúr

Mit vesztettek mindazok, akik szerdán este üresen hagyták helyeiket a Tiszaszálló nagytermében! Akik jelen voltak, pontosan ráéreztek arra, hogy ritka kivételes élménnyel gazdagodnak, a litván *Csurljonisz vonósnégyes* játékát hallgatva. A négy fiatal vilniuszi művészt több ráadás árán is alig akarták leengedni a színpadról.

Most pedig nézzük, mit is szalasztottak el a távol maradók. Az előadók *Mozart: D-dúr vonósnégyesével* (K. 499.) kezdték a bemutatkozást. Az első pillanatban megragadja a hallgatót a hangszerek egymáshoz tökéletesen simuló, homogén, zengő tónusa. Itt, Mozartnál, ez a hangszín áttetsző volt — és tündérkacagás a tizenhatodok piano gyöngyözése, karcsú-törékeny a dallamívek boltozata is. A valóság életérzései egy másik szférába kerülnek: az álmok világába. Míg a földközelben pirospozsgás, életteli egy nevetés, addig az álmokban pirkadat-rózsaszín ugyanaz. Dinamikaszintben, tartalmi felfogásban körülbelül ez lehet a különbség egyik és másik Mozart-interpretálás között. Vagy a XVIII. századi hús-vér ember drámáit és boldogságát muzsikálja, vagy egy stilizált, eszményített mását a valódinak.

Csurljoniszék Mozart-előadását mégsem — az ilyen esetekben már-már pejoratívnak számító — elkoptatott jelzők illetik, hogy rizsporos, finomkodó, rokokó. Nem, mert ez a tolmácsolás az álmok világába felemelve önálló, valóságos aktív létezést tudott megélni-megéltetni, s ebben a lebegő világban hitelessé vált, hogy nem volt egy igazi fortéjuk, s dinamikai tartományukban a pianók horizontját tolták ki meglepő-színes messzeségbe.

A felkavaró döbbenetet azonban *Ravel: F-dúr vonósnégyesének* előadása okozta. Hogy ez a ritkán hallott remekmű szólalt meg a műsorban közölt *Schubert: d-moll vonósnégyes (A halál és a leányka)* helyett, gondolom, még azoknak sem okozott csalódást, akiknek esetleg éppen Schubert műve jelentette volna a csemegét. Ez a zene ugyanis alaphangulatában, mint a tavasz, üdén zsong, árad, patakzik. Friss, oldott, könnyed: éppen olyan, mint az előadás volt. A határozott kontúrú témák hajladozása, a világos szólamvezetés, az eleven ritmika és tempó, s hangzásbeli effektusok nagyon stílusosan, sugárzó kifejezőerővel szólaltak meg. Valóságos hangszínorgiával kápráztatott el ez az előadásmód. Hirtelenjében nem is emlékszem, hallottam-e valaha is a pianók ennyiféle változatát megzendülni! Hányféle tónus valósul meg a művészek keze alatt! Elbűvölő hangszíntobzódás!

Végül *Sosztakovics: F-dúr vonósnégyesében* (No. 3.) a zengő forték is megszülettek — tovább tágítva előadóművészetük egyedi színgazdagságát. Az első tételben, mint villámfény, olyan erővel hasítottak fel. A második tétel fojtottan dobbanó ritmusára szinte a szív is alig mert dobbanni, majd ezt a feszültséget beszédes, deklamáló hang oldotta. A harmadik tételben egekig hatoló szenvedélyes ágálást, a negyedikben gyászmély bánatot, s végül a zárótételben is, csakúgy, mint az egész kompozícióban, az érzelmek szédítően gazdag tárházát nyitották meg előttünk.

A kvartett technikai szintjéről annyit, hogy tulajdonképpen nem veszünk róla külön tudomást. Oly csiszolt, hajlékony, bravúros, hogy szinte már anyagtalan. Az abszolút ZENÉT képes szolgálni és zengő megvalósulásba szólítani ez a hangszerkezelés. Miért is nincsen a szegedi jó muzsikusoknak manapság vonósnégyese? A múlt század második felében *Daubrawszky Viktorral* és *Szommer Endrével* az élen, vonósnégyest alakítottak, hogy megszerettessék a városi közönséggel a komoly zenének ezt az értékes, szép ágát. Akkoriban lobogó zeneszeretetük meghozta gyümölcsét. A korabeli szegedi koncertkritikák büszkén emlegetik vonósnégyesüket. Muzsikusokban ma sem állunk rosszabbul — sőt...

Berényi Bogáta

Nemzetközi idegenforgalmi ülés

Csütörtökön a Fórum Szállóban megkezdődött az Idegenforgalmi Világszervezet (WTO) társult tagok bizottságának (CMA) kétnapos ülése. A tanácskozáson részt vesz *Robert Lonati*, a WTO főtitkára, valamint *Sami Rababy*, a CMA elnöke.

Az ülést *Andrikó Miklós* belkereskedelmi államtitkár nyitotta meg. Hangoztatta: a jelenlegi nehéz nemzetközi helyzetben különös jelentősége van az ilyen találkozásoknak, amelyeken mód nyílik egymás lehetőségeinek jobb megismerésére, a baráti kapcsolatok elmélyítésére. Szólt arról, hogy az utóbbi években Magyarországon javultak a turizmus feltételei; sikerült idegenforgalmunkat a fogadókapacitással összhangba hozni. A kedvezőbb feltételek következtében — a nemzetközi tapasztalatokkal ellentétben — hazánkban nem csökken, hanem szerény mértékben emelkedik a turistaforgalom. Továbbra is törekszünk — egyebek között külföldi hitelek igénybe vételével — a magas színvonalú szállodai szálláshelyek bővítésére, s jut a szolgáltatások minőségének folyamatos javítására is.

A kétnapos tanácskozáson 30 ország 40 nemzetközi szervezetének képviselője vesz részt.

Színházi Világenciklopédia

Színházi Világenciklopédia kiadását tervezi az International Theatre Institute nemzetközi színházi intézet. Az UNESCO és több nemzetközi színházi szervezet támogatásával megjelenő kiadvány a kortárs színházakat mutatja be.

Fiatalok a közművelődésben

A közművelődésben dolgozó fiatalok napját rendezi meg a KISZ Csongrád megyei Bizottsága ma, pénteken a DELÉP Vár utca 1. szám alatti Inter-klubjában. A rendezvénysorozatot délelőtt 10 órakor *Harsányi László*, a KISZ KB osztályvezetője nyitja meg, a résztvevők pedig előadásokat hallhatnak a művelődési otthonok tevékenységének fejlesztésére tett kísérletekről, a közelmúltban megjelent címgyűjteményről, az üzemi közművelődés lehetőségeiről, a göldöllői művelődési központ kezdeményezéseiről, majd délután látogatást tesznek a szegedi tévéstúdióban, ahol *Kispál Antal* stúdióvezető-helyettes tájékoztatja őket a szegedi tévések jelenlegi helyzetéről, terveiről.

Családi hét vége

Ismét családi hét végét rendeznek a Juhász Gyula Művelődési Központban: ma, pénteken délután 5 órától a gyerekeket *Levente Péter* műsora szórakoztatja, ugyanebben az időpontban *dr. Erős Pál*, az Igazságügyi Minisztérium osztályvezetője tart előadást családjogi kérdésekről és az ifjúságvédelmi törvényről. Este 6 órától diszkó lesz.

Holnap, szombaton délelőtt fél 10-től video-filmvetítés szerepel a programban, ugyanebben az időpontban rendezik meg a Munka és műveltség vetélkedő területi döntőjét a megyebizottság nélküli üzemek brigádjainak. Délután 3 órától bohóctréfák, bohócbábkészítés a kínálat a kisebbeknek, a nagyobbaknak este 6-tól — újfent diszkó. Március 25-én, vasárnap délelőtt 10-től gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt *Fábry Judit* keramikus tanítja az agyagozást.

Szakszervezeti megbeszélések

Pedagógusok bérrendszere

A bérpolitikai alapelvek valóra váltásának tapasztalatairól és a pedagógus-bérrendszer módosítására tett javaslatról tanácskozott csütörtöki ülésén a Pedagógusok Szakszervezetének Központi Vezetősége.

Az írásban beterjesztett beszámoló megállapította, hogy az 1981-ben elfogadott bérpolitikai alapelvek gyakorlati megvalósítása jó úton halad, s bár helyenként szemléletbeli hibák és helytelen intézkedések is nehezítik alkalmazásukat, hatásuk egyre szélesebb körűen érvényesül. Az éves bérfejlesztés csökkenő mértéke azonban az elmúlt két évben kedvezőtlenül befolyásolta a bérek ösztönző szerepét, a személyre szóló, differenciált bérfejlesztést.

A beszámoló szerint a besorolási rend kialakításánál a pedagógus végzettségét helyes elsődlegesnek tekinteni. Javasolják amellett, hogy a most kidolgozandó bérrendszerben is teremtsenek lehetőséget a tartósan kiemelkedő munkát végző, felső fokú végzettséggel rendelkező pedagógusok megkülönböztetett anyagi és erkölcsi elismerésére.

Sárdi Lajos, a Központi Vezetőség titkára szóbeli kiegészítésében elmondotta: továbbra is indokoltnak tartják a képzettség és a betöltött munkakör együttes figyelembe vételét, valamint a végzett munka differenciált értékelését lehetővé tevő „tól-ig" bértételek alkalmazását. Rámutatott, hogy a különböző pótlékoknak továbbra is fontos szerepet szánnak a differenciált bérezésnél. Ezért javasolják a pótlékok jelentős részének megtartását, rendszerének egyszerűsítését, a vezetői és működési pótlékok alsó határának minimális, felső határának 30—50 százalékos emelését, és fontosnak tartják az ügyeleti díjak jelentős növelését is.

A bér- és pótlékrendszerben történő változtatások nem eredményezhetik azt, hogy a pedagógusok a jelenlegihez képest bármilyen szempontból is hátrányosabb helyzetbe kerüljenek — hangsúlyozta Sárdi Lajos.

A vitában hozzászólók többsége egyetértett az előterjesztésben megfogalmazottakkal.

Szociális gondozás, biztonsági szemlék

Ülést tartott tegnap, csütörtökön az *Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete* Csongrád megyei bizottsága Szegeden, az SZMT-székházban. *Dr. Tóth Károly* egyetemi tanár elnöki megnyitó szavai után a résztvevők értékelték a megyei tanács vb egészségügyi osztálya, valamint a megyei bizottság tavalyi akcióprogramját, és megbeszélték az idei feladatokat. Egyetértettek abban, hogy az 1982-ben aláírt együttműködési megállapodásnak megfelelően közös munkájuk sikeres volt. Mindenütt befejeződött az idős korúakat gondozó szociális intézmények szakmai, szervezeti és gazdasági egyesítése, s az év folyamán egyre tökéletesebb lett az ellátás az összekapcsolt gondozási formákban. Szó esett az ülésen a tanácsi irányítású egészségügyi intézetek munkavédelmi tevékenységéről. Az elmúlt időszakban tovább javult a munkavédelmi oktatás színvonala, rendszeresek a biztonsági szemlék, melyek nyomán a tapasztalt hiányosságokat csaknem mind fölszámolják. Figyelemre méltó adat: míg 1982-ben 121 üzemi balesett miatt 3037 volt a táppénzes napok száma, tavaly 97 üzemi baleset 2522 munkából kiesett napot eredményezett. A kedvező változás a jó oktató és felvilágosító munkának tulajdonítható.

Elhangzott a tanácskozáson az is, hogy a munkafegyelem több helyen hagy kívánnivalót maga után: például a rendelést nem mindenhol kezdik el a kiírt időpontban.

Az ülés résztvevői megtárgyalták még a megyei bizottság ifjúság- és népi politikai tevékenységét, közművelődési munkáját, és jóváhagyták az idén bevezetésre kerülő műszakpótlék felosztására tett javaslatot. Ezen túlmenően még néhány szakszervezeti munkával kapcsolatos tájékoztató hangzott el.

Bírósági dolgozók élet- és munkakörülményei

Csongrád megye bíróságainak országosan is jó hírük van. Ezt az Igazságügyi Minisztérium állapította meg a különböző szempontok alapján. A Közalkalmazottak Szakszervezetének Csongrád megyei Bizottsága tegnapi ülésén azt vizsgálta meg, hogy megyénk bírói milyen körülmények közepette tudják elérni ezt, s mennyire megbecsültek azok a dolgozók, akik valamennyiünk biztonságáért végzik munkájukat.

A tanácskozáson — amelyet dr. Nagy Máté a Közalkalmazottak Szakszervezete megyei bizottságának elnöke vezetett — a bírósági dolgozók élet- és munkakörülményeit összegző jelentést dr. Pál Imre, a megyei bíróság szakszervezeti bizottságának titkára terjesztette elő.

Az igazságügyi munka tárgyi feltételei adottak. Az elmúlt években megyénkben például mintegy 50 millió forintot költöttek a bírósági épületek felújítására. Már csak a makói városi bíróság épületének átalakítása van hátra, de azt a szűkös anyagi lehetőségek miatt nem tudják megkezdeni. A személyi feltételekkel sincs baj. A jövőre nézve viszont elgondolkodtató, hogy az anyagi megbecsülés hiánya miatt sok tehetséges, képzett szakember hagyja el a bírói pályát. Problémákat okoz: a bírók és az őket segítő alkalmazottak létszámára vonatkozó előírások jó pár évvel ezelőtt születtek, viszont azóta az ügyek sokkal bonyolultabbá váltak, s mennyiségük is inkább nőtt, mint csökkent. Ezért egyre nagyobb erőfeszítéseket kíván a lelkiismeretes, szakszerű ítélkezés.

A bírósági dolgozók munkakörülményeit elemző jelentés vitáját követően megtárgyalták az egészségügyi hónap tervét, és a 40 órás munkahétre történő áttérés tapasztalatait.